



اورژانس‌های دندانپزشکی

مقدمه

دوران پیش دبستانی و حتی دبستان برای کودکان دوران پر جنب و جوش بشمار می‌رود به همین میزان، صدمات وارده به سر و صورت کودکان زیاد است.

عواملی نظیر زمین خوردن، ورزش، سقوط از پله، ضربه به دهان هنگام آب خوردن از شیر آب و ... سبب وارد شدن آسیب به سر و صورت می‌گردد. از صدمات وارده به ناحیه سر و صورت، وارد آمدن ضربه به دندان‌های کودکان بسیار شایع‌تر است. و این کار در پسرها شایع‌تر از دخترها می‌باشد (به علت جنب و جوش و فعالیت زیاد در پسرها). عواملی مثل جلوزده بودن دندان‌های بالا و باز بودن لب‌ها هم این امر را تشدید می‌کند.



به طور کلی آسیب‌های وارده به شرح زیر می‌باشد:

۱. شکستن اجسام سخت

از جمله آسیب‌های موجود، وارد آمدن فشار زیاد به دندان به هنگام شکستن پسته، فندق و ... می‌باشد. در صورت شکستن دندان پس از اعمال فشار زیاد روی آن، حتماً باید جهت درمان، کودک را به دندانپزشک ارجاع داده و منتظر درد گرفتن دندان کودک نباشیم.

۲. ضربه

گاهی در اثر ضربه‌های خارجی، لبه‌ی دندان شکستگی پیدا می‌کند. شکستگی لبه‌ی دندان هر اندازه که باشد لازم است جهت ترمیم دندان، کودک را نزد دندانپزشک فرستاد زیرا بر اثر بازشدن عاج دندان به تدریج مواد آلوده‌کننده وارد مغز دندان شده و حیات دندان را به خطر می‌اندازد.



۳. جابجایی دندان

در مواردیکه ضربه‌ی وارده به دندان شدید باشد ممکن است دندان دچار لقی شده یا به داخل استخوان فک فرورفته و یا از جای خود بیرون زده باشد. در مواردی لثه دچار پارگی و خونریزی می‌شود و یا در قسمتی از دهان کبودی ایجاد می‌شود. گاهی شدت ضربه به حدی است که علاوه بر دندان‌ها، استخوان فک نیز دچار شکستگی می‌شود. در همه موارد باید سریعاً کودک را به نزد دندانپزشک برد.

اگر محل دندان صدمه زیادی ندیده ، مثلاً فک نشکسته یا لثه پاره نشده باشد دندان را در حفره‌ی خود قرار دهید، برای این کار دقت نمایید که سطوح خارجی و داخلی دندان بطور صحیح قرار گیرد . سطح خارجی دندان صاف و سطح داخلی یا زبانی آن گود می باشد . برای تشخیص می توانید از شکل دندان های مجاور استفاده کنید . در این هنگام از کودک بخواهید که با فشار دادن دندان های خود، آن را نگه دارد .

بعد از جا گذاری از دستکاری محل دندان بطور جدی خودداری کنید . پس از این که دندان را در محل خود قرار دادید با انگشت و به ملایمت لبه های لثه را فشار داده و تکه ای گاز یا پارچه‌ی تمیز مرطوب روی دندان قرار دهید ، سپس در صورتیکه قادر به قراردادن دندان در محل خود نیستید ، دندان را در یک لیوان شیر یا آب جوشیده‌ی سرد قرار دهید ، در صورت عدم دسترسی از آب معمولی استفاده کنید.

هم چنین می توان دندان را در دستمال تمیز مرطوبی قرارداد . مهم اینست که به هیچ وجه دندان در محیط خشک نگهداری نشود. کودک را هر چه سریعتر به نزد دندانپزشک برده تا دندان را پس از جاگذاری به دندان های دیگر ثابت کرده و سپس چندین ماه تحت مراقبت قرار دهید . هرچه زمان بیرون بودن دندان از دهان کمتر باشد و دندان در این مدت مرطوب بماند در نتیجه درمان رضایت بخش تر است و دندان می تواند دوباره در جای خود محکم شود. بنابراین با مراجعه هرچه زودتر حتی الامکان در فاصله زمانی کمتر از نیم ساعت احتمال پیوند دوباره دندان با استخوان (توسط الیاف دور دندان) بیشتر می شود .

دندان درد در کودکان

دندان درد علل مختلفی دارد، که شایعترین علت آن پوسیدگی دندان می باشد. اگر پوسیدگی به موقع برداشته و دندان ترمیم نشود میکروب ها و یا سموم آن ها به مغز دندان ، سپس ریشه دندان و بافت نگهدارنده اطراف دندان می رسند و در نهایت منجر به ایجاد آبسه می گردند (آبسه‌ی دندان برجستگی متورم و قرمز رنگی در ناحیه‌ی اطراف ریشه دندان است که معمولاً دردناک می باشد) عفونت های دندانی علاوه بر درد و ناراحتی

یکی از مسایلی که در هنگام ضربه به دندان ها رخ می دهد ، بیرون افتادن دندان از دهان است . در این مواقع حفظ دندان دایمی کودک بستگی به اقدامات صحیحی دارد که بلافاصله پس از بیرون افتادن دندان انجام می دهیم . متأسفانه تا کنون تعداد زیادی از دندان های دایمی کودکان در اثر نا آشنایی به این امر از دست رفته است .

در هنگام بیرون افتادن دندان از دهان چه باید بکنیم ؟

دندان را پیدا کنید . برای برداشتن دندان ، آن را از ناحیه‌ی تاج بگیرید و به ریشه‌ی دندان دست نزنید . دندان را با فشار ملایم آب ولرم بشوید . برای شستن دندان روی ریشه نباید دست یا پارچه کشیده شود در غیر این صورت الیاف نگهدارنده دندان آسیب می بیند .

(دندان بیرون افتاده را پیدا کنید آن را در یک لیوان شیر یا آب جوشیده سرد شده قرار دهید کودک را هرچه سریعتر به نزد دندانپزشک ببرید / کمتر از نیم ساعت)



چگونه می‌توان از صدمات وارده به دندان جلوگیری کرد؟

- هنگام ورزش می‌توان از گاردهای لاستیکی دندان‌ها استفاده کرد.
- برای نگهداری کودکان در اتومبیل از کمربندها استفاده نمود.
- مراقب کودکان از سقوط، افتادن و غلتیدن بر اشیاء و نیز آسیب‌های الکتریکی باشید.
- در انتخاب اسباب بازی موارد ایمنی را حتماً مدنظر داشته باشید.
- در صورت افتادن دندان در اثر ضربه و تروما، دندان را در کمترین زمان به مطب دندانپزشکی ببرید.
- دندان را در داخل شیر، سرم نمکی یا آب دهان کودک به دندانپزشک ببرید.
- دندان افتاده را از قسمت تاج بگیرید.
- ریشه دندان را دست نزنید و با فشار زیاد شستشو ندهید.
- برای تمیز کردن ریشه دندان آن را زیر جریان ملایم آب شستشو دهید.



گروه‌های هدف این متن آموزشی

- مادران دارای کودک زیر ۷ سال
- مربیان مهدهای کودک
- معلمان و مدیران دوره ابتدایی
- رابطین بهداشتی

منابع استفاده شده در تهیه این متن آموزشی

- مجموعه کتب آموزش بهورزی/ قسمت بهداشت دهان و دندان / سال انتشار ۱۳۸۴ دفتر سلامت دهان و دندان وزارت بهداشت درمان و آموزش پزشکی

که برای کودک ایجاد می‌کند به علت کاهش مصرف غذا توسط کودک باعث سوء تغذیه در او می‌گردد. پیشگیری و درمان زود هنگام پوسیدگی دندان بخصوص در افرادی که سابقه بیماری قلبی مادرزادی، تب روماتیسمی، پایین بودن مقاومت بدن در برابر عفونت‌ها و عقب افتادگی ذهنی و جسمی دارند اهمیت بسزایی دارد.

بنابراین لازم است کودکانی که دچار پوسیدگی دندان و دندان درد هستند را در اسرع وقت به نزد دندان پزشک فرستاد. ایجاد آمادگی روانی در دانش آموزان برای مراجعه به دندانپزشک به ویژه توسط معلم در محیط مدرسه بسیار موثر می‌باشد.

در مواقعی که دندان دایمی در اثر ضربه بیرون افتاد چه کار باید کرد؟

دندان بیرون افتاده را پیدا کرده و سریعاً با آب سرد بشویید (آن را نسایید و به آن مواد پاک کننده نزنید و فقط از آب استفاده کنید) توسط یک گاز تمیز یا پارچه خیس آن را گرفته و در جای خود در دهان قراردید و با فشار ملایمی آن را در جای خود قرار دهید. اگر نتوانستید این عمل را انجام دهید، دندان را در داخل ظرف تمیزی محتوی آب دهان، شیر و یا سرم نمکی قراردید و یا در دهان نگهدارید و سریعاً به دندانپزشک مراجعه کنید. هرچه مدت زمان بیرون ماندن دندان کمتر باشد موفقیت درمان و حفظ دندان بیشتر خواهد شد.

هنگامی که قسمتی از دندان شکسته شود چه باید کرد؟

فوراً به دندانپزشک مراجعه کنید. اگر سریع عمل کنید می‌توانید دندان را حفظ نموده و از عفونت عصب و نیاز به درمان‌های دندانپزشکی سخت‌تر در آینده جلوگیری نمایید. در این مواقع دهان را با آب شستشو داده و برای جلوگیری از تورم کمپرس سرد نمایید، اگر نتوانستید قطعه‌ی شکسته شده را پیدا کنید و آن را با خود به مطب دندانپزشکی ببرید.

در مواقعی که کودک دندان درد دارد چه باید کرد؟

ابتدا دهان را با آب شستشو داده و کمپرس سرد کنید. از گذاشتن کمپرس گرم در موضع و یا قرص‌های مسکن بر روی دندان خودداری کنید و به مطب مراجعه کنید.